

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, szerda 1909. augusztus 25.

189. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egyóra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

A lateiner.

(K.) Olyan időt élünk, hogy ebben a tejjel-mézrel folyó dus Kánaánban mindenkinek nehéz a dolga, aki munkája után akar megélni; dolgozzék akár az agyával, akár a két kezével. Nincs társadalmi osztály, amelyik ne panaszkodnék s nincs panaszló, amelyiknek ne volna igaza.

Igaza van a parasztnak, hogy a föld fősvény, a napszám kevés, az élelmiszerek drágák s egyre nehezebben tudják megőrizni a fiuk az apától öröklött apró birtokokat a végrehajtó ellen. Igaza van az ipari munkásnak, hogy a minduntalan megújuló sztrájkok dacára sem tud helyzetén javítani, részben azért, mert a magyarországi nyomoruságos ipari viszonyok már alig bírják a termelési költségek továbbfokozását; részben pedig azért, mert ha a munkabérek emelkednek is némi keveset, a megélhetési költségek rohanva növekednek utánuk.

És igaza van a kereskedőnek is, hogy drága hitel, drága termelés mellett egyre nehezebbé válik kiteremteni a saját maga és családja fentartásához szükséges tisztességes polgári hasznot.

Ha sir a gyáros oka van rá; ha sir a földbirtokos, ennek is van oka. Olyan ez az ország, mint egy ostromolt város, amelyekben napról-napra romlanak, rosszabbá zülленek a megélhetés feltételei. Azt a veszedelmet, amely ostromolja, gazdasági nyelven: konjunkturának nevezik, ami közönséges nyelvre lefordítva azt teszi, hogy minden, a mi széles e világon történik a nyakunkat fojtogatja.

Az orosz-japán háború és a nyomában következő tökeszegénység; a szerb határzár és az ezt követő husrágóság; az amerikai gazdasági krízis és a pénzpiacnak ezzel járó megárázkodtatása mind benne van ebben a szomorú gyűjtőfogalomban. Benne van az is, hogy a német vámsorompókat magasabbra emelték előttünk, benne van az is, hogy Ausztria-Magyarország között nincsen vámsorompó, s hogy a fejlettebb osztrák gazdasági viszonyok szabadon fekdhetnek rá a magyarra, benne van az is, hogy nincsen tengerünk, nincsen a nyugati államokkal szabad, közvetlen összeköttetésünk, nincs önálló hitelünk.

Mindez a sok látszólag össze nem tartozó dolog és ezenkívül még sok más is, mint egy vasabroncs fonódik össze körülöttünk és egyre jobban összeszorulva, mindannyiunk lélegzetét fojtogatja, akik kénytelenek vagyunk rá, hogy ezen a siralomvölgyön keressük a boldogulást. Így teng, leng, mindig rosszabb viszonyok közt egy csomó társadalmi osztály Magyarországon.

S ez a sok társadalmi osztály nyüzsögve kapaszkodik, tolakodik egymás hegyén, hátán, mint egy csomó bogár egy zárt üvegbura alatt. Egyszer egyik kerekedik valamivel felül, egy-

szer a másik, mindenkinek van módja rá, hogy alkalomadtán javítson a helyzetén. Csak egynek nincs módja erre és ez a lateinerosztály. Abban az örült tülekedésben, amellyel mind-egyik társadalmi kaszt a másik nyakába akarja sózni a gonoszindulatu konjunktura megrontó hatását: a lateiner mindig alul marad.

Mert az emberpéldányok közt a lateiner a védtelen puhány szerepét játssza. Minden kasztnak megvan a módja arra, hogy védekezék vagy támadjon. A munkás szervezkedik és sztrájkol, hogy magasabb munkabért csikarjon ki; a tőkés kizárja a munkásait, vagy emeli az iparcikkek árát; a gyáros, nagyiparos a kartellek segítségével sujt, vág, ahol lehet; a földbirtokos, ha a talaj szűkmarkuan fizet, alkalm- és észszerűen áttérhet az intenzivebb termelési módokra; a kereskedő drágítja a portékáját, a háziur emeli a házbért, az iparos emeli a ruha, a hus, a liszt, a kenyér árát; az állam emeli a kereseti és fogyasztási adókat.

A lateiner azonban nem emelheti semmi- nek az árát, nem szervezkedhetik, nem sztrájkolhat, hanem ellenkezőleg: ő fizeti meg mind-azt, amit a többiek nyernek. Abban a labdázásban, hogy végül ki fizesse meg a kedvezőtlen konjunkturának kijáró sarcot, végül az egész fogyasztási adó javarésze a magával tehetetlen lateiner-osztályra szakad. Mert a lateiner-osztály javarésze fiks fizetésből él. A fiks fizetés azonban olyan Prokrustes-ágy, amelyik mindig rövidebb, mint amilyennek lenni kellene. Szegény hivatalnok-ember, tanár, tanító, az elemi szükségleteit kénytelen megnyirbálni, hogy azok ebbe az ágyba beférjenek.

De ebből ne következtessen ám senki, hogy azoknak, akik az ugynevezett szabadpályákon mozognak, jobban megy a sorsuk. Legjobb bizonyítéka ennek az, hogy nálunk minden diplomásember az ugynevezett biztos pozíció felé tör és azok, akiknek nem jut hely az államnál, a megyénél, vagy részvénytársaságnál, vagy mint orvosok, a maguk céhének államosítását sürgetik. A szabadpályákon egymást eszik az emberek. Valamely megmagyarázhatatlan urhatnámságból kifolyólag Magyarországon minden ember, aki irni-olvasni megtanult, diplomaszerezésre tör, dacára annak, hogy a diploma ma már nem uraságot, hanem csak uri cifranomoruságot jelent Magyarországon. A fokozott konkurrencia így mindig újra meg újra megrontja a létfeltételeket; ügyvéd, orvos, tanár, tanító háromszor annyi van, mint amennyi kellene; hivatalokban tudós doktor juriszok évekig ingyen dolgoznak abban a reményben, hogy később két korona napidíjat kapjanak. S az eredmény az, hogy intelligens, tanult emberek egymással marakodva, mindig alul maradnak, fokozatosan zülленek, szegényednek és elmerülnek az adósság posványában. Az üvegbura alatt ők a leggyengébb, leginkább agyontiprott bogarak.

Sötétebb, reménytelenebb és kétségbe- ejtőbb képet rajzolni nem lehetne, mint amilyen ma a lateiner-osztály sorsa Magyarországon.

UJDONSÁGOK.

— A bankrablás ügye. A budapesti főkapitányságon nem igen hiették már tegnap sem, hogy a Körösmezőn letartóztatott orosz azonos lenne a még szökésben levő harmadik bankrablóval, Spector Mihálylyal. Azt ugyanis megállapították, hogy a bankrablás után Spector társaitól ellenkező irányban menekült, és így a rablott pénzből egy krajcárt sem vihett magával. Ez annál is inkább feltétlenül megállapítható, mert a rablott pénz már teljes összegében megkerült. Egy részét a Fiumében elfogott Kisinevszkinél, a másik részét pedig Orloffnál találták meg. Spector tehát pénz nélkül aligha juthatott messzire, s legvalószínűbb, hogy még most is Fiume környékén, vagy Horvátországban bujkál.

A Körösmezőre kiküldött Kovács Béla fővárosi rendőrfogalmazó kétségtelenül megállapította, hogy a határrendőrség foglya nem azonos Spector Mihálylyal, minek folytán szabadlábra is bocsátották már a letartóztatott Romanoff Angelot és a vele utazó hölgyet.

Ma különben Oroszországból is érkezett hír, ahol állítólag szintén látták Spectort. Az odesszai osztrák-magyar konzulátus ugyanis táviratilag értesítette a főkapitányságot, hogy a konstanzi konzulátusnak egy folyó hó 18-án hozzájuk érkezett távirati értesítése szerint, Konstanzában az utóbbi napokban egy Spector Mihálylyal teljesen megegyező külsejű embert láttak. A gyanus ember a galaci hajóra szállt fel, amely 19-én érkezett Odesszába. Az odesszai rendőrség kikutatta a hajót, de a gyanus embert már nem találta az utasok között. Spector Mihályt különben Odesszában mint közveszélyes gonosztevőt ismerik.

Ormai Simon rendőrtiszt egyébként nyomozást indított annak megállapítására is, hogy Kisenevski és társai Fiumében tettek-e előkészületeket a bank kirablására. Időközben megtudta a rendőrség, hogy Luich Mátyás munkás mintegy hat hétig együtt lakott a bankrablókkal. Ormai még tegnap este kihallgatta Luichot, ez azonban lényeges vallomást nem tett.

Csak azt tudta megmondani, hogy Orloff ha a lakásán tartózkodott, mindig énekelt. Rendszerint szomoruan érzélgős délorosz dalokat énekelt s azokat olyan közvetlenséggel adta elő, hogy a járó-kelők is megállottak s hallgatták a csodaszép dalokat. Spector ellenben mindig *mogorva, zárkózott* természetű volt, különös előszeretettel bujta a könyveket s ha megszólították, szórakozottan felelt, mint akinek a gondolatai nagyon messze járnak.

Ezzel kapcsolatban Ormai azt is kutatta, hogy Battasuk Iván orosz munkás, aki már miután Olaszországban szállodaportás volt,

hosszabb idő óta Fiumében tartózkodik, habár közvetve is, nem-e részes a Banca Popolare Fiumana kirablásában, mert a bankablás reggelén, mint megtudták, a Giardino publicóig együtt jött a rablókkal. Három óráig le volt tartóztatva emiatt, a nyomozás azonban semmi kompromittáló eredményt nem állapított meg.

Itt említjük meg, hogy a bankablással kapcsolatban törvényszéki körökben több viccet követtek el. Az egyiket elretentésül itt közöljük: Furcsa, hogy Ornloffot a zürichi rendőrök nyak-on ragadták.

— **Panasz a vízvezetési cső elzárása miatt.** A mai postával panaszos levelet kaptunk. Egyik rastocinei olvasónk ugyanis azt írja, hogy Rastocine külvárosban, ahol az új ut Scurigne felé vezet, nagyon gyakran megtörténik, hogy az ottani lakók nem kapnak vizet. Az utcaöntözőkocsisok ugyanis kényelemszeretből, amikor már az öntöző kocsikon levő tartányokat megtöltötték vízzel, nem nyitják fel a vízvezetési főcsapot, hanem azt hosszabb ideig zárva tartják. A lakosság tehát vagy nem kap vizet, vagy előre kénytelen gondoskodni vízzel oly módon, hogy összes edényeit, mielőtt az öntöző kocsisok megkezdik munkájukat, megtölti vízzel. A nagy forrásokban azonban az előre összegyűjtött víznek nem sok hasznát látják, mert a víz csakhamar felmelegszik. A kocsisok önkényének kiszolgáltatott lakosság közül többen figyelmeztették már az öntözőket, hogy gondoljon a lakosokra is, az alkalmazottak azonban legtöbbször gorbán válaszolnak és sértegetik a panaszkodókat. A kocsisok garázdálkodására jellemző, hogy a vízvezeték akkor is elzárják, ha lovaikat akarják megmosni. Vasárnap is nagy löfűrészt rendeztek s jaj volt annak, aki figyelmeztetni merete őket, hogy a vízvezetési víz első sorban a lakosságnak szükséges.

A rastocinei közönség hozzánk juttatott panaszát illetékes helyszóvatattuk, ahol megnyugtató felvilágosítást kaptunk.

— **Osztrák miniszter Pólában.** Weiskirchner dr. osztrák kereskedelemügyi miniszter tegnap Pólában járt s több látogatást tett.

— **Katonai fölülvizsgálat.** Ma délelőtt a városi katonai ügyosztályban felülvizsgálati szemle volt. A felülvizsgálatra nyolc tényleges katona jelentkezett, akik közül hetet felmentettek a további szolgálat alól. A polgári bizottság elnöke Nákó gróf kormányzó és Wickenburg gróf kormányzóhelyettes távollétében Szendrői Török Gyula kamarás, osztálytanácsos a kormányzóság jelenlegi vezetője volt. A szemlén résztvettek Sandtner fiumei térparancsnok és Zobel zágrábi tábornok is.

— **Feloivasás.** A fiumei szabadgondolkodók egyesületének meghívására Guido Podrecca, a római „Asino” című lap szerkesztője aki Goliardo írónak alnév alatt szokott írni, szeptember 10-én Fiuméba érkezik s 11, 13, 14 és 15-ikén felolvasást fog tartani. A kiváló olasz író felolvasása iránt már most is nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Torpedóhajó Fiumében.** A magyar-osztrák haditengerészet „Boa” nevű torpedóhajója tegnap délután 4 órakor kikötőnkbe érkezett s 5 órakor már visszaindult Pólába.

— **Elveszett kézitáska.** Gioja Emilia pozsareváci illetőségű magánzónó, aki jelenleg az abbaziai Villa Tentában lakik, ma megjelent a rendőrségen s elmondotta, hogy fekete bőr kézi táskáját, amelyben százötven korona készpénz, zsebtűk s más egyéb apróság volt, tegnap elvesztette. A rendőrség keresi a kézi táskát.

— **Elfogott szőlőtolvaj.** A mlaccai rendőri kirendeltség ma letartóztatta Szalontai Tibor Béla 19 éves váci illetőségű csavargót, mert Kucich József és András scurignei szőlőkertjéből szőlőt akart lopni. A tolvajt Hercel Nándor nevű társa kísérte, aki a rendőrök közeledtére elfutott.

— **A nagyszerb pőr.** Zágrábi tudósítónk jelenti: A nagyszerb felségárulók bünpörének tegnapi tárgyalása során Popovics dr. védő Milanovics dr. nevében különböző javaslatokat tett mentőtanu kihallgatása iránt. Azután saját nevében egész sor cikk felolvasását javasolta, többek között a Szrbobran és a Szrbszko Polo cikkekivel ki akarja mutatni, hogy e lapok mindenkor a horvátokkal egyetértés érdekében írtak. Védő hosszú beszédben okolta meg javaslatait.

Több zágrábi lap azt a hírt közli, hogy a pétervárad helyőrségi bíróság előtt csütörtökön kezdődött a tárgyalás Miladinovics Zsarko ellen, akit fölmentettek és azonnal szabadon bocsátottak.

Hogy ez a hír mily kevésbé igaz, már abból is kiténik, hogy Miladinovics Zsarko dr. nem a pétervárad, hanem a zágrábi helyőrségi bírósághoz van beosztva.

— **Kikötőelzárókísérletek Portsmouthban.** Londonból jelentik lapunknak, hogy a portsmouthi kikötőben tegnap érdekes kísérleteket végeztek. Azt kellett ugyanis demonstrálni, hogy vajjon a kikötő elzárására szolgáló háló-szerkezetek tényleg megfelelnek e rendeltetésüknek. Port-Arthurban a hasonló szerkezetű hálók nagy szolgálatokat tettek az oroszoknak. A „Ferret” torpedóadásznak volt a feladata, hogy ezt a gerendahálózatot áttörje. A torpedóadász elejére éles acélsarkantyut erősítenek, amely egészen a hajó orráig nyúlt. A torpedóadász teljes gözzel neki iramodott a kikötőt elzáró hálókészüléknek. Száz méterrel előtte elzárták a gőzt, mindenki a fedélzetre rohant, mert meg voltak győződve, hogy a torpedóadászt veszély fenyegeti. Azt hitték ugyanis, hogy a hajó a hatalmas acélszögekkel ellátott gerendákon meg fog rekedni. De nem, éppen az ellenkezője történt. A torpedóadász egyenesen átvágott az elzárókészüléken és keresztülszakította a hatalmas gerendahálózatot. A hajó csak jelentéktelen sérülést szenvedett ez egyik gerenda vasszegétől. A kikötő-elzárókészülék sorsa ezzel meg van pecsételve. Az angol tengerészetnek más elzárókészülékéről kell gondoskodnia.

— **Mennek már a fecskék . . .** A kora reggeli órákban hosszú sűrű sorban helyezkednek el a fecskék a táviró és telefon drótkon s föl-fölkerekedve csapatosan keringenek a város fölött, ami annyit jelent, hogy itt a nagyszony napja után való költözködés ideje. A lég szárnyas vándorai nagy utra készülnek. Csapatosan járnak, hogy magukról megfélelmező társaikat figyelmeztessék a csatlakozásra. Az első csapat már elhagyta a várost. Ezzel a csapattal mentek az első költésből felnevelt fiatalok, melyek már elég erősek a messze tengereken való utra. A későbbi költés szaporulata majd csak később, kisasszony napja után, a második csapattal vonul el. Az őszön így irányítja a madarak költözködését. Az erősebbek korábban, a gyengébbek később kelnek utra. Ez a természet örök rendje. A fecskék költözködésével megindult az összes vándormadarak vonulása.

— **Új állomás a budapest—fiumei vonalon.** Pincehely és Simontornya között új állomás létesül már az októberi menetrendben, még pedig Tolna-Németi elnevezéssel, mivel több nagyobb község a mostani állomástól távol esik s a nagy vidék már régebben szorgalmazta ezen új állomást.

— **Letartóztatott csavargók.** Bortica Péter 19 éves zenggi és Zendelevics Jakab 20 éves zenggi illetőségű egyéneket a rendőrség vasuti kirendeltsége ma éjjel a trieszti vonat megérkezése után letartóztatta, mert a pályaudvarról tiltott helyen akartak eltávozni. Mikor igazolásra szállították fel őket, a jelentkezést megtagadták s nem akarták a rendőröket a rendőrségre követni. A rendőrség megindította a nyomozást ellenük.

— **Leszavazott általános sztrájk.** Az olasz munkások a cári látogatás ellen általános sztrájkot terveztek. A terv szavazásra került a munkásszövetségi tanácsban. A tanács harminc tagja huszonkettő élt szavazati jogával. Egyikük az általános sztrájk mellett szavazott, egy másik

is általános sztrájkot követelt, azonban ajánlotta, hogy az általános sztrájkba ne vonják be a közintézményeket. A többi husz tanácsos az általános sztrájk ellen szavazott, de hárman hajlandóknak nyilatkoztak hozzájárulni, ahhoz, hogy azokon a helyeken, ahol a cár tartózkodni fog, kimondhassák a sztrájkot. Így az általános sztrájk tervét nagy többséggel leszavazták.

— **Szénlopásért.** König Dávid vasuti raktárnok feljelentette Filsich Antonia 40 éves san nicoloi asszonyt, mert a vasuti raktárból mintegy harminc kilogramm kőszén akart ellopni. A mlaccai rendőrség jegyzőkönyve alapján megindították ellene az eljárást.

König Dávid vasuti raktárnok feljelentésére a rendőrségre kísérték Kuret Mária 39 éves sannicoloi asszonyt is, aki szintén szén akart lopni a vasuti raktárból. A lopott szén a mlaccai rendőri kirendeltségen őrzik.

— **Elővigyázat nélküli robbantás.** Serdoz József rastocinai háztulajdonos feljelentette a Slocovich és Barbis építőcéget, hogy a dinamitrobbantásokat a cég alkalmazottjai minden elővigyázati intézkedés nélkül végzik, úgy, hogy a robbanástól a levegőbe dobott szikla anyag nemcsak a házat rongálta meg, hanem a járókelők testi épségét is veszélyeztette. A rendőrbíróságon ma tartották meg a tárgyalást s az építőcég tulajdonosait összesen husz korona pénzbüntetéssel büntették meg.

— **Aki az alkalmazottait nem jelenti be.** A kerületi betegsegélyző pénztár beadványt intézett a rendőrséghez, mint elsőfoku iparhatóságához, amelyben feljelentette Kell Henriket, egy szállítócég tulajdonosát, hogy alkalmazottjait a törvény intézkedése ellenére rendetlenül jelenti be, továbbá tagsági járulékát nem fizette meg s háromszáz tizenkét korona tagsági díjjal maradt hátralékban. Dorcich a rendőrbíróság vezetője Kell Márkust negyven korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Lovrana vendégei.** A szomszédos Lovrana fürdő- és üdülőhely vendégeinek száma a múlt hét folyamán háromszázötvenkettővel szaporodott. Az augusztus 21-én ott üdülők száma 3841 volt.

— **Kerékpárverseny.** A fiumei „Falco” kerékpáros klub október 2-ára Laibach és Fiume között nemzetközi kerékpárversenyt rendez. A díjak arany és ezüstérmékből, továbbá más értéktárgyakból állanak.

— **A fiumei csokoládégyár feléléstése.** A Kugler Henrik utóda Gerbeaud-részvénytársaság augusztus 30-ára rendkívüli közgyűlést hívott össze, melynek főtárgya lesz az a határozat, melylyel a vállalat régi munkaerői tisztviselőkké alkalmaztatnak. A napirenden szerepel továbbá a döntés a fiumei csokoládégyár megszerzése és a budapesti ingatlanvétel-től való elállása tárgyában, végül pedig az igazgatóság fog hat tagra kiegészítettetni.

— **A kikötőből.** Augusztus 24. érkezett: „Urano” osztrák gőzös Alexandriából 1400 zsák korpával és 90 tonna vegyes áruval.

Indult: „Balaton” magyar gőzös Konstantinápolyba üresen.

Távirat ◀▶ Telefon.

Fuzió kabinet ?

BÉCS, aug. 24. Egyik bécsi lap közlése szerint a magyar parlament megnyitására a többségi pártok megállapodásra jutnak az aktuális politikai kérdésekben s fuzió kabinetet igyekeznek majd a válságot megoldani.

Szterényi Karlsbadban.

KARLSBAD, aug. 24. Szterényi József kereskedelmi államtitkár ma reggel ideérkezett és ugyanabban a szállodában szállott meg, ahol Kossuth lakik. Megérkezése után csakhamar csakhamar felkereste Kossuthot, akivel több órán át tanácskozott. A függetlenségi képviselők közül Batthyány Tivadar gróf tar-

tózkodik Karlsbadban. Hire jár, hogy Kosuthot legközelebb a függetlenségi párt vezető férfiai keresik fel, hogy vele a párt magatartására vonatkozólag tanácskozzanak.

Vasuti szerencsétlenség.

SZATMÁR, aug. 24. A szatmári vasuti állomás közelében a Halmi felé elindított 1704 számú tehervonat a nyílt pályán összeütközött a Halmi felől közeledő 1745 számú tehervonattal. Az összeütközés oly erős volt, hogy a két mozdony s tiz kocsi teljesen összeroncslódott. A szerencsétlenség következtében két vasuti alkalmazott meghalt, négy pedig haldoklik. A szatmári állomásról segítő vonatot indítottak orvosokkal és munkásokkal. A halottakat és sebesülteket a szatmári kórházba szállították. A munkások egész éjjel dolgoztak a romok eltakarításán. A forgalom megakadt. A szerencsétlenséget valószínűleg hibás indítás okozta. Szigorú vizsgálatot indítottak.

A Spector hajsza áldozata.

MARAMAROSSZIGET, aug. 24. A maramarosszigeti határrendőrség körösmezői kirendeltsége által letartóztatott Romanoff Angelo római artista ügyében a határrendőrség a kihallgatást befejezte s a vizsgálatot beszüntette. Romanoffnak sikerült magát igazolnia s mint-hogy meggyőződtek, hogy a letartóztatott artista nem azonos a körözött Spector bankrablóval, a határrendőrség Romanoffot a kíséretében levő hölgygel együtt szabadonbocsátotta.

Öngyilkos banktisztviselő.

DARUVÁR, aug. 24. Rotter Aladár budapesti banktisztviselőt, aki néhány nap óta itt gyógykezelte magát, ma reggel szobájában halva találták. Megállapították, hogy az öngyilkos revolverrel szíven lőtte magát.

Rubos Árpád elítélése.

BUDAPEST, aug. 24. A budapesti büntető bíróság ma ítélkezett a csalással, sikkasztással és közokirathamissal vádolt Rubos Árpád színész ügyében. A bíróság a megtévedt színészt hét hónapi fogházra és hatvan korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

A spanyol háboru borzalmi.

MADRID, aug. 24. Egy kereskedő, aki meglátogatta a riffkabilok táborát, benyomásairól a következőleg számol be:

— Egy halomban spanyol katonák és tisztek feloszlásban levő holttesteit láttam. A riffkabilok vezére ezenfelül még 50 fejet mutatott, amelyeket elesett, vagy megsebesült spanyolok testéről vágtak le. A kabiloknak már egyetlen foglyuk sincsen. A kabilok Melillánál 500 halottat és 860 sebesültet vesztek.

Albánok lázadása.

ÜSZKÜB, aug. 24. Ferrisovicsban mintegy 3000 fölkelő albán gyűlt össze, akikhez folyton újabb felkelők csatlakoznak. Néhány száz katolikus is van köztük. Kumanovából és Szalonikiból csapatokat küldtek oca. Az albánok megtagadták az adók fizetését, és a tized megszüntetésén kívül a kormány elbocsátását követelik, továbbá azt hogy a keresztények a hadseregben ne szolgálhassanak.

ÜSZKÜB, aug. 24. Tegnap délelőtt gyors-tűzelő ágyukkal támadták meg a Ferrisovicsnál összegyűlt albánokat. Az albánok minden tárgyalást visszautasítottak. A vasutvonalat fegyveresek őrzik, hogy albánok meg ne támadhassák.

Méregkeverő nő áldozatai.

ARAD, aug. 24. A tömeges mérgezésekkel vádolt Lukács Léna áldozatainak holttestét ekszhumálták. Eddig tizenöt hullában állapították meg a mérgezést. A környék községeknek lakossága között óriási riadalom uralkodik. A csendőrséget mindenütt megerősítették, mert zavargások kitörésétől tartanak.

A török-görög konfliktus békés elintézése.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 24. A minisztertanács a tegnapi ülésen elfogadta a görög kormány jegyzékét és ezzel elhárítottak tekintik a háborus veszedelmet. Az ifju-török bizottság örömmel üdvözölte a kormány mérsekletét és higgadtságát.

A rheimsi repülőverseny.

BETHENY, aug. 24. A Gordon Bennet léghajóverseny osztályvezető mérkőzésében Lefebre és Blériot győztesek lettek. Latham fölszállása nem sikerült, mert az első távjelző oszlopig nem jutott el. Lefebre 10 kilométeres utat 8 perc 58 mp. alatt repült át.

Óriási gázrobbanás Genfben.

GENF, aug. 24. Tegnap délután fél öt óra tájban a város gázműhelyében óriási gázrobbanás történt. Öt óráig két halottat huztak ki a robbanás folytán összedöntött gyárépület romjai alól. A sebesültek száma nagy. Az áldozatok közt van a párisi gázgyár igazgatója is. Az épület lángban áll. A szerencsétlenség színhelyén papok nyújtanak vigaszt a haldoklóknak és sebesülteknek. Újabb távirat szerint a szerencsétlenségnek eddig nyolc halottja, tizenkét súlyosan és harminc könnyebben sebesültje van. Az összes áldozatok a felismerhetetlenségig összeégtek. A katasztrófa okát még nem derítették ki.

Özv. Zala Istvánné szül. Scaramelli Regina a saját és rokonsága nevében mélyen szomorodott szívvvel jelenti, hogy a legjobb férj és rokon

ZALA ISTVÁN máv. altiszt

ma reggel fél hét órákor fájdalmas szenvedés után 33 éves korában az Urban elhunyt.

A megboldogult temetése holnap szerdán d. u. 4 órákor fog a tersattói temető halottas házából végbemenni.

Áldás és béke hamvaira!

Minden külön értesítés helyett.

Kobelt és Vidákovics

BRISTOL KÁVÉHÁZA

ABBZIA.

Esténként

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányzenekara hangversenyez. Utolsó hajó Fiuméba este 1/211 órákor.

Varieté Hotel Susak

Tulajdonos: Pesaro Vittorio

Egészen új műsor

Bonitta la Fera spanyol táncok,
Szép Erzsi magyar szubrett,
Pereny Nusi nemzetközi énekesnő,
Blanche Henriette bécsi szubrett,
Bertasi Amalia olasz énekesnő,
Omero Lina nemzetközi táncok,
Doreé Em. angol ének és tánc,
Csillag Anny magyar szubrett,

Les Oskars olasz, spanyol és francia duettisták.

Karmester:
Virgilio Virgili

Rendező:
Venutti Nino.

Kezdeté este 9 órákor.

Új műsor.

Belépti díj I kor.

Nagy látványosság.

Fontos ujítás!!

Számos család régi óhaja teljesül és a nagyérdemű fogyasztó közönség kényelmét szolgálja

Carlo Frisch

szállító cég
(Via Alessandrina Jelcich-ház)

új vállalata, mely a világhírű

Kőbányai Polgári Serfőző r. t.

palacksőreit mindenkinek lakásába költségmentesen szállítja.

Árusítja:

a világos márciusi sört,
a kőbányai barátsort és
a serfőzdének különleges, a leghiresebb orvos tanároktól ajánlott gyártmányát a

„Szent István“ védjegyű Dupla maláta sört.

Rendelések, 12 palackot meghaladó mennyiségben, a nap bármely szakában, gyorsan és gondosan teljesíttetnek.

Dijmentes házhoz szállítás!

Kicsinybeni eladás a Via Alessandrina-i raktárhelyiségben.

Naponta frissen töltött palacksörök.

Fontos ujítás!!

Hotel Pensió JOLANDA

VELENCE

Legolcsóbb, legszebb fekvésű szálló Riva degli Schiavoni, 200 lépésnyire a Márktértől.

Modern kényelem. Villanyvilágítás. Kitching konyha. Szobák 3 lírától feljebb. Penzió 8 lírától feljebb.

FILIPPOVICH EDE

Uri és női fodrász terme

Fiume, Deák-korzó 30. szám

külön női teremmel, hol fejmosás vil-
lanyos készülékkel, hajfestés, manicure,
pedicure és mindennemű haj- és fésülési
munka kifogástalan jó és gyors kivitelben
végeztetik.

Előkelő uri fodrász terem.

3 világos szoba

a város központjában fiatal embereknek
esetleg családnak is kivánságra ellátás-
sal együtt kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Magyar okleveles szülésznő,
ki horvátul és németül is beszél a n. é.
hölgyközönség b. pártfogásába ajánlja
magát. Cim Borka Mihályné Fiume Via
Gisella 9. sz.

Átköltözés

1909 augusztus 1-étől

Standut Oel Company

irodája Fiume

Via Riva 2. sz. I. emeleten van.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A tőkekamatadót a bank önmaga viseli.

Ujságkihordó

(asszony vagy leány is) jó fizetéssel
azonnal felvétetik a Tengerpart kiadóhi-
vatalában Vicolo dell'Ospedale Casa
Wurzer I. em.

Lido-Velence Splendide szálló

Villa Principessa Giovanna

Tulajdonosok: FRATELLI CARRARO

Elsőrangú, újonnan épített szálló gyönyörű, csendes
fekvésben, remek kilátással a lagunákra és Velencére.
Nagy előcsarnok terrasszok, villanyvilágítás, lift, köz-
ponti fűtés, dohányzó, billiárd, olvasó- és hölgyterem.
Külön lakásrészek fürdővel és toalette-helyiséggel. Tágas kert.

Penzió és külön megállapodások

családok részére igen mérsékelt áron.

Nagy étterem. -- Elsőrendű konyha és kiszolgálás.

Pilzeni és müncheni sör.

Csemegeolaj behozatal és kivitel

finom, kiváló finom és legfinomabb minőségben bádognak-
nákban és hordókban. Olcsó áron szállítja e kiváló külön-
legességeket bérmentve minden vasuti és hajóállomásra a

Tengermelléki Kereskedelmi Társaság

Fiume Corso 12 I. emelet.

Első fumei cementárugyár

FIUME, Vicolo Apollo és Via Serpentina sarkán, TELEF. 103g

Csövek sajtolt cementből minden nagyságban. Kézzel és
géppel sajtolt padlólemezek 2 és több színben. Vizlevezető me-
dencék csatornához. Mesterséges lépcsők és balkonkerítések.
Kutkerítések, víztartányok, állványok falburkolatok stb. stb.

A BREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 226.
Jéggár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládákban érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 5C fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fű-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

MOHOVICH C. A.

FIUME Via Governo TRIEST Via Ponterosso 6

Alapított 1890-ben.

A látható írasu, világhírű

Underwood írógépek

vezérképviselete.

Modern irodaberendezések. - Amerikai butor.
Másoló készülékek. - Mappák. - Bélyegzők. -
Bádognak- s email feliratok.

Mechanikai javító műhely.

Kalsdorfi Sauerbrunn

ásványvíz. Nem feketíti meg a bort.
Kapható az összes úrógépiárkban.
üzertüzetben és gyógyszerárkban,
Képviselő és főraktáros

Ponzeccchi R. U. - Fiume

Vicolo Bottai. Piazza Ürményi 2.
Telefon 777.

FLORIÁN KÁVÉHÁZ

VELENCE Szt. Márkus-tér.

Elsőrendű kávéház. Az idegenek
találkozó helye.

Kitűnő fogylalt alla napoletana.
Tea, kávé, csokoládé, cukrászsüte-
mények stb.

Előzékeny kiszolgálás.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” immár hatodik évfolyamban jelenik meg és oly elterjedésnek örvend, a
milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg
népszerűségét és olvasottságát.